

ONG ak lafwa an Ayiti : 2 etid ka nan Jakmèl aprè 12 janvyè 2010

Andrea STEINKE LATEINAMERIKA-Institut,
Freie Universität Berlin, Almay

Rezime an Kreyòl

Anpil nan òganizasyon ki ap entèveni nan kriz imanité yo lye ak relijyon, sou plan istorik tankou sou plan kontanporen. Atik sa a ap enteroje relasyon ant relijyon, aksyon imanité ak pwofesyonalis aktè yo nan kontèks entèvansyon ONG relijyez apre tranblemanntè 12 janvyè 2010 la an Ayiti. De egzanp nou pran yo – Karitas Jakmèl ak Diakonie Katastrophenhilfe – montre kouman lafwa ak pwofesyonalis aktè yo jwe nan diskou, negosyasyon, apwopriyasyon ak separasyon nan divès nivo : biwo santral, biwo lokal : epi nan relasyon òganizasyon yo ak rezo benefisyè pa yo. Dayè, twa (3) pwen yo manifeste nan praktik distribitif òganizasyon yo. Layisite estratejik Diakonie kòm òganizasyon legliz etranje kap manevre ak yon manda imanité diferan de vokasyon pastoral Karitas Jakmèl, yon òganizasyon lokal, pou sa ki konsène manda imanité ak devlopman. Benefisyè toulède òganizasyon sa yo akeyi èd yo jwenn yo – nan ka sa a se kay – tankou benediksyon Bondye. Atik sa a montre konplèks èd la makonnenen jounen jodi a ak de (2) pwosesis separe, sekilarizasyon ak sanktifikasyon.

Rezime an Anglè

A multitude of organizations active in today's sites of humanitarian intervention do have a faith-based background, historically and contemporary. The following article will interrogate the logics of faith,

humanitarianism, and professionalism in the context of the earthquake of January 12, 2010 in Haiti. The two examples of faith-based organizations chosen – Caritas Jacmel and Diakonie Katastrophenhilfe – show how both faith and professionalism are subjected to an ongoing process of negotiation, appropriation and dissociation at the different levels of intervention examined: the headquarters of the two organizations, the offices in the field as well as in the relation to their beneficiaries, and they become apparent in their distributive practice. The strategic secularism of Diakonie as a non-Haitian organization operating on a humanitarian mandate is contrasted with the outright pastoral vocation of Caritas Jacmel as a locally rooted organization with as much a humanitarian as a development mandate. The beneficiaries of both organizations appropriated their entitlement to aid – in this case houses – and integrated it into their religious life worlds as acts of God. As will be shown, both processes of secularization and sanctification shape the face of the contemporary aid complex.

Key words: humanitarianism, faith, professionalism, earthquake, NGOs, FBOs, intervention.

Pami gwo kantite òganizasyon non-gouvènemantal (ONG) aktif an Ayiti òganizasyon tankou World Vision, Karitas, Armée du Salut, Islamic Relief, yo tout genyen yon kote yo sanble : se de òganizasyon imantè ki lye ak lafwa, ki genyen yon relasyon ak sèten legliz oubyen branch nan relijon. Lafwa se youn nan prensipal motivasyon moun kap ede lòt moun nan bezwen e konsa proteje sakralite lavi chak moun. Alòske genyen yon dividal travay syantifik sou ONG yo nan peyi Dayiti (Binder 2013, Hefferan 2007, Lwijiis 2009, Schuller 2012), pa genyen anpil pwodiksyon savwa akademik sou ONG ki lye ak lafwa yo. Lefèt ke lafwa se yon eleman patiklyèman enpòtan pou yon gwo majorite ayisyen, se enpotan pou nou konidere li ak tout efè li nan entevansyon èd imanité, demanyèsistematik. Atik sa a se yon kontribisyon nan efò pou konble lakin nan.

Nap presize kisa yon ONG konfesyonèl ye, ak kòman ONG sa yo evolye nan deseni ki pase yo. Apre sa, nap prezante kontèks

rechèch la: èd entenasyonan an Ayiti nan kontèks tranblemanntè 12 Janvye 2010 la. Pati santral atik la se etid ka ki te obsève nan kad yon rechèch etnografik nan lane 2011 ak lane 2013 avèk de (2) òganizasyon imanité ki lye ak legliz nan vil Jakmèl. Egzanp sa yo pèmèt nou konprann entèraksyon fenomèn nan lafwa avèk entevansyon imanité. Nap suiv pratik ONG konfesyonèl yo nan sa ki konsène kouman lafwa anplawye ak benefisyè òganizasyon sa yo te peze sou aktivite yo apre tranblemanntè a : ki enflyans konfesyon relijye ak pwofesyonalis ONG sa yo genyen sou praktik distribitif yo parapò ak estanda entevansyon imanité yo.

ONG yo ak lafwa

Kisa yon òganizasyon konfesyonèl ye (« faith-based organization », FBO, an anglè) ? Dapre Clark ak Jennings (2008:6), se « nenpòt òganizasyon ki resevwa enspirasyon ak konsèy pou aktivite li nan ansèyman ak prensip lafwa, nan entèpretasyon patikilyè yon branch andann lafwa. » Sou baz konsèp sa a, yon tiinisativ sosyal yon sèl kwayan ap dirije, se menm bagay ak yon *gwo* òganizasyon entenasyonan ki gen plis ke 40,000 anplawye tankou World Vision. Òganizasyon sa yo aktif nan divès nivo. Nan kontèks nasyonan yo, òganizasyon konfesyonèl yo ofri sèvis yo nan sektè sosyal, tankou mezon retrèt. An Almay, yon eta layik, Diakonie - òganizasyon ki osèvis zèv sosyal legliz pwotestan - te ofri plis ke yon milyon plas swen ak retrèt nan ane 2005 (Golbeck 2010). Nan Etazini, se de (2) ONG konfesyonèl nasyonan ki te jwe pi gwo wòl la nan rekonstriksyon apre katastròf siklòn Katrina (Adams 2013). Akote sa ki nasyonan yo, genyen lòt ONG konfesyonèl ki yo menm plis fokalize sou entenasyonan, swa nan devlopman, swa nan kontèks imanité, lè gen yon katastròf tankou yon tranblemanntè.

Aderans dogmatik ak lafwa, se baz entevansyon ONG konfesyonèl yo. Ede lòt moun ki nan bezwen, se yon obligasyon relijye nan nenpòt branch yon relijyon. Kreyen yo dwe bay « kichòy », jwif yo fè « tzedakah » ou « tikkun olam » : mizilman yo, se « zakāt » yo dwe fè, endou yo fè « seva » ou byen « dān » (Bornstein ak Redfield 2011, Benthall 2011). Fondman prensip sa a nan krisyanis, se obligasyon « renmen vwazen w » ki ekri nan

Labib. Motivasyon relijyez pou ede lòt moun, se pa yon chwa pèsone : se yon devwa sosyo-relijyez kolektif ki lye ak lide Sali paske labib di « li pi fasil pou gwo bèt yo rele chamo a pase nan je yon zegwi tan pou yon nonm rich ta antre nan Wayòm syèl la » (Matye 19:24).

Plizyè òganizasyon imanité jwenn oryantasyon yo nan demann relijyez tankou *pataje byen, ede vwazen*. Ak pwosesis sekularizasyon ki enstale nan plizyè peyi Ewòp epi an Amerik di Nò apre sa save yo rele *sièkdèlimyè* a, enflyans Legliz sou sosyete ak Leta diminye. Nan epòk « pòs-sekularizasyon » an (Habermas 2008), pou moun yo, sitou an Ewòpdelwès, sosyete yo ap vanse nan mòd rasyonèl syantifik, sa vle di san relijyon. Jounen jodi a, teyori sekularizasyon an, antanke teyori entegral, yo abandone li. Yo pito wè li tankou yon fenomèn ki depann etwatman de chak kontèks. « Fòmasyon sosyal sekilye yo » (Asad 2003), se yon fenomèn espesyal ki te envante nan peyi nou sot pale la yo. « Lide yon sekularizasyon ki ap fè chemen li atravè lemond » (Taylor 2007) te gen gwo enflyans, menm lè li pa janm penetre lòt peyi yo konplètman. Kanmenm, jounen jodia, nan plizyè peyi, lafwa se yon opsyon, se pa yon obligasyon (Taylor 2007).

Nan peyi ewopeyen yo, lide charite a kenbe, malgre pwosesis sekularizasyon an te transfòme plizyè estrikti sosyete sa yo. Gen kritik ki wè nan sekularizasyon an yon konsèp Loksidan ki pote yon chay epistemolojik kòm « diskou rasyonnalite ak sekularizasyon sivilizasyon oksidantal la, ki enperyalis e ki pa refleksif » (Brown 2000:13). Konsepsyon sa a, ki gen limit li, te genyen konsekans sou jan yo wè entèvansyon imanité ak devlopman. Menm jan ak « pèspektiv peyi Nò yo sou dikotomi sakre ak sekilye » (Ver Beek 2000), relijyon te pase pou yon sistèm ki opoze ak pwogrè e devlopman. Men layisite, se pa senpman opoze relijyon, se yon kategori ki gen yon istwa konplèks (Hovland 2008). Lide sekularizasyon te vanse *men nan men* ak lide modènité, ki leplisouvan gen yon karaktè ekstrèmman etnosantre.

Dayè plizyè òganizasyon ki gen yon karaktè layik jounen jodia genyen yon istwa ki lye ak lafwa tou. Lakwa Wouj, pa egzanp, se yon òganizasyon Henry Dunant, ki te youn kretyen konvenki, te

fonde. Kwayans li te gen gwo enfliyans sou travay imanité li tap fè a. Lòt òganizasyon, tankou Oxfam oubyen Amnesty International, te fonde tou sou prensip etik ak moral kreyen yo (Bradley 2011).

Malgre gwo prezans ONG relijye nan monn imanité a, rasin relijye yo raman opremye plan. Ver Beek (2000) pale de yon sèten « tabou » sou prezans ak enfliyans relijyon nan òganizasyon imanité ak devlopman. Anfèt, rechèch syantifik yo fokalize sou kategori tankou klas, sèks, gwoup etnik ak « ras », men souvan yo bliye lafwa kòm gwo faktè idantite ak pozisyon moun yo nan sosyete a. Wòl lafwa enpòtan tou nan bay ak resevwa èd imanité.

Pigwo pwoblèm ak ONG konfesyonèl yo, sèke yo ap fè patipri nan sèvi moun menm legliz oubyen menm branch relijye ak yo sèlman : oubyen pi mal : yo itilize mwayen yo jwenn yo pou yo fè pwomosyon relijyon yo. Sa montre ONG konfesyonèl yo pa profesyonèl menm jan ak lòt ONG yo. Kontrèman ak lòt motivasyon pou entèvansyon imanité ki ka ideyolojik oubyen kapitalis, souvan valè relijye pa fin klè.

Apèsi sou istwa Relijyon nan peyi Dayiti

Lè nou pale sou òganizasyon Legliz oubyen ONG konfesyonèl an Ayiti, fò nou pale sou enpak ak istwa relijyon enpòte yo tou. Kreyen yo, sou baz lafwa, te fè anpil dega nan peyi a. Kolon Espanyòl yo te konsidere Tayino yo tankou moun ki pa gen lafwa (Maldonado-Torres 2014). Sou menm baz la, kolon yo te eksplwate, vyole ak touye Endyen yo, nan yon premye tan, epi esklav afriken yo pi devan. Ansyen doktrin katolik ki rele « extra ecclesiam nulla salus » – se nan Legliz moun sove – jistifye esklavaj plizye milyon Afriken (Rey 1999). Legliz katolik te pwopriyete 75 % esklav nan Antiy Fransèz yo (Rey 1999). Sa vle di, legliz katolik te kanpe dèyè kolonizasyon an ki te yon sous anrichisman pou li. Detoutfason, li te ede fasone sistèm kolonyal la. Anplis de sa, legliz katolik te pèsekite moun ki gen lòt kwayans, tankou vodouyizan yo. Nan ane 1920 yo, epi zòn 1940, legliz katolik, an kolaborasyon ak gouvènman ayisyen, te fè sa yo rele yon « kanpay kont sipèstisyon » ki te sible ak atake lafwa Vodou ak anpil vyolans (Ramsey 2005). Jounen jodi a, se pito nouvo legliz

pwotestan yo ki ap mennen batay sa a. Nan ane 1960 yo, Duvalier te kanpe anfas Vatikan, li voye pè blan yo ale, epi li endijenize klèje katolik ayisyen an. Nan mouvman kont ladiktati Duvalier nan ane 1980 yo, Tilegliz yo te jwe yon wòl enpòtan. Alafen se te yon pè katolik – Jean Bertrand Aristide – ki te vin Prezidan peyi Dayiti.

Malgre istwa kolonyal legliz katolik, jounen jodi a nou pa ta dwe wè yon fòs kolonyal sèlman nan legliz ayisyèn nan. Ayisyen yo fè legliz katolik tounen yon legliz natif natal. Jounen jodi a, pè yo se ayisyen, evèk yo se ayisyen. Lafwa katolik se yon pati enpòtan nan idantite ayisyen yo. Detoutfason, an Ayiti tankou nan tout lòt kontèks, relijyon fonkonsyone kòm zouti pou soumasyon tankou pou liberasyon. Menm jan tou, ONG konfesyonèl yo kapab abize pouvwa yo pou egzije moun konvèti oubyen pou fè diskriminasyon. Men yo kapab tou amelyore kondisyon materyèl ak esprityèl moun yo, ba yo sipò ak respè nan tèt ansanm. An Ayiti jounen jodi a, genyen de (2) dinamik ki ap egzèse enflyans yo sou ONG : sekilarizasyon ak sanktifikasyon (Barnett ak Gross Stein 2012).

Konplèks Èd Entènasyonal la

Relasyon peyi Dayiti ak èd entènasyonal gen yon tradisyon. François Duvalier te etabli relasyon sereant gouvènman ayisyen ak gouvènman Etazini nan lane 1960 pou gouvènman li a ka jwennplis revni. Nan ane 1970, 70 % bidjè gouvènman ayisyen an te sòti nan asistans finansyèl lòt peyi te pote (Ramachandran ak Waltz 2012). Jean-Claude Duvalier, apre, te entansifye envestisman etranje yo an Ayiti. Yon gwo pati envestisman sa yo te deklare kòm èd entènasyonal e te pase pa ONG entènasyonal yo. Nan lane ki vin apre yo, kantite òganizasyon kap entèveni nan zafè èd ak developman an Ayiti te ogmante. Jounen jodi a, gen plizyè òganizasyon nasyonal ak entènasyonal ki ap fonksyone an Ayiti. Apre tranblemanntè a, nan ane 2010, kantite sa a te ogmante pi plis toujou. Genyen estimasyon ki chifre ONG sou teren an ant 10 mil ak 20 mil. Fòmèlman, ONG yo sipoze anrejistre nan « Unite de coordination des ONG » (UCAONG) Gouvènman ayisyen an

te fonde nan lane 1989. Men an reyalite, se sèlman yon minorite ONG ki ranpli fòmalitye sa a.

Konsa menm, pa genyen yon chif egzak sou kontite ONG konfesyonèl yo. Jean-Jaques (2009), ki te panche li sou ONG konfesyonèl yo ak sou keksyon chanjman kòminotè, te jwenn 127 ONG konfesyonèl sou 406 ki te enregistre nan UCAONG. Sa vle di ke nan moman sa a, apeprè 1 ONG sou 3 gen yon afilyasyon ak lafwa. Malgre dominans kreyen an Ayiti, gen ONG tou ki lye ak islam, tankou Islamic Relief, oubyen relijyon jwif tankou American Jewish World Service.

ONG konfesyonèl yo entegre, yo menm tou, nan konplèks èd entènasyonal la ki se yon « rezo konplèks enstitisyon, moun, òganizasyon ak règleman ki konstitiyè aparèy kontanporen èd imanité (ak devlopman) an repons a katastrof » (Steinke 2016). Mo imanité a an Ayiti ka deziyen « yon òganizasyon espesyalize, yon gwoup amatè, konsa tou sa ka moun malonèt ki ap chèche eksplwate lamizè moun » (Etienne 2012:27). Se pa sèlman ONG ki fòme konplèks èd entènasyonal la ki responsab, sou ban akize yo nou jwenn tou: gouvènman nasyonal yo, òganizasyon entègouvènmantral, kontraktè prive, òganizasyon militè, donatè prive, donatè enstitisyonèl, konsòsyòm ak règleman entènasyonal yo. An Ayiti, se antite yo dèyè akwonim tankou CIRH (Commission Intérimaire pour la Reconstruction d'Haïti), BM (Banque mondiale), MINUSTAH (Mission des Nations unies pour la stabilisation en Haïti), FMI (Fonds monétaire international), ECHO (Service d'aide humanitaire et de protection civile de la Commission européenne), oubyen UN OCHA (Bureau de la coordination des affaires humanitaires des Nations unies).

Tranblemanntè a

Atik sa a ekri nan kontèks tranblemanntè 12 janvye 2010 la. Katastwòf sa a te ogmante prezans entènasyonal la an Ayiti. Konsa li te mare peyi Dayiti pi rèd nan konplèks èd entènasyonal. Entèvansyon Lakwawouj an Ayiti an 2010, pa egzanp, se te pi gwo operasyon imantè òganizasyon sa a te mennen nan yon sèl peyi.

Nesesite yo te parèt klè : Katastwòf la te tiye ant 217 mil ak 316 mil moun. Anplis, 90 % kay ak batiman piblik yo te kraze nan Leyogàn, kote episan tranblemanntè a te ye. 250 mil kay ak 30 mil espas komèsyal te afekte nan Pòtoprens, kapital la (Kazama ak Guo 2010). Chif Gouvènman ayisyen an endike ke 105 mil kay te kraze rapyetè a kote 188 mil ki te domaje seryezman¹. Anpil lekòl, lopital, biwo sèvis piblik, te kraze. Anpil anplawye te mouri. Anviron 1,5 milyon moun te deplase al nan kan apre tranblemanntè a. Sa vle di apeprè 1 ayisien sou 6 te san kay, san konte kantite moun ki te deja nan lamizè san lojman apwopriye nan bidonvil yo avan tranblemanntè a. Nan vil Jakmèl, yon gwo pati nan kay ak batiman yo te kraze tou. Genyen estimasyon ki relate anviron 70 % kay yo te andomaje apre tranblemanntè a. Anplis de sa, moun ki te fèt andeyò, men ki te vin Pòtoprens pou cheche lavi, apre tranblemanntè a yo te tounen nan lakou yoandeyò paske pat gen mwayen pou yo rete nan kapital la. Plis pase 600 mil moun te kite Pòtoprens apre 12 janvyè (Jean-Baptiste 2012). Majorite moun sa yo te tounen nan kapital la sou 6 mwa (Bengtsson et al. 2011).

An total sitiyaasyon ki te prezante apre tranblemanntè a te yon defi inimaginab. Se te yon defi pou tout moun ki te ladann: pou gouvènman ayisyen, pou Misyon Nasyonizini pou estabilizasyon an Ayiti (MINUSTAH), pou ONG nasyonal ak entènasyonal, ak pou ayisyen yo anjeneral. Pami ONG entènasyonal ki te vini pou ede, sipòte oubyen sove Ayiti, te genyen anpil ONG konfesyonèl. Gen nan ONG sa yo ki te deja la an Ayiti, tankou Karitas ak Diakonie.

Karitas Jakmèl ak Diakonie Katastrophenhilfe

Atik sa a baze sou yon travay etnografik ki te fèt ant ane 2011 ak ane 2013. Li enskri nan kontèks apre tranblemanntè a. Nan peryòd sa a, mwen te fè yon travay teren sou de (2) ONG nan Jakmèl ki lye ak lafwa kretyen : Diakonie Katastrophenhilfe (DKH, Èd Imanitè Almay) ak Karitas Jakmèl. Nou ap jwenn ladann

1. <http://www.lessonsfromhaiti.org/lessons-from-haiti/key-statistics/> Last visited January 17, 2016.

entèvyou ak benefisyè ONG konfesyonèl yo, ak anplawye ayisyen epi anplawye ekspatriye nan peyi Dayiti, epi anplawye egzekitif an Almay. Apre sa, kòm antropològ mwen te akonpaye anplwaye Karitas Jakmèl, epi menm jan pou Diakonie Katastrophenhilfe tou, men avèk mwens entansite. Mwen te vizite benefisyè kay yo, mwen te patisipe tou nan divès fòmasyon Karitas te ofri nan matyè ekonomik ak rediksyon risk ak dezaz. Apre sa, mwen te akonpaye klinik mobil kòminote andeyò yo, epi vizite sèvis legliz pa rapò ak Karitas.

Objektif travay sa a konsène jan lafwa ak estanda imanité pwofesyonèl te enflyanse pwojè ak kilti òganizasyonèl ONG yo, espesyalman pratik distribisyon benefis yo, epi pèsepsyon anplawye ak benefisyè yo sou èd ak sipò òganizasyon sa yo.

Nan sans sa, jan lafwa te gide ak enspire travay yo, Karitas ak Diakonie te diferan nan plizyè fason. Yo se egzanp non sèlman pou ONG konfesyonèl yo, men tou pou tout ONG ki vle parèt diferan nan fonksyonman yo.

Nan kontèks rechèch sa a, *lafwa* vle di konfesyonrelijye moun ki ap travay nan sektè imanité :sa anglobe relasyon òganizasyon yo, anplwaye yo ak legliz, san konte konsepsyon imanité yo, epi motivasyon yo pou ede lòt moun ki nan bezwen. Nan menm kontèks la, *pwofesjonalizasyon* vle di jan òganizasyon yo soumèt yo a regleman entènasyonal nan domèn asitans imanité tankou kòd kondwit Lakwawouj : konfòmite ak estanda biwokratik ak administratif enstitisyon donatè yo mande : ekspètiz anplwaye yo ak nivo edikasyon yo. Kòd kondwit Lakwawouj pa egzanp te etabli nan ane 1994 sou inisiyativ Lakwawouj Fransèz pou amelyore èd nan kontèks kriz imanité konplèks yo (Hilhorst 2005). Objektif li, se tabli yon estanda konpòtman ak règ kondwit espesyal pou òganizasyon imanité yo. Prensip imanité esansyèl yo, se imanite, netralite, enpasyalite, endepandans.

Diakonie Katastrophenhilfe se prensipal òganizasyon imanité legliz pwotestan nan peyi Almay. Li gen pwojè nan 40 peyi. Karitas Jakmèl fè pati rezo Karitas Ayiti ki li menm se manm Karitas Entènasyonal. Seksyon Jakmèl la se youn nan dis (10)

Karitas depatmantal ki genyen an Ayiti. Li kouvri dyosèz Jakmèl la ak tout Depatman Sidès la.

Toulède ONG yo te gen pwojè anvan tankou apre tranblemanntè a nan vil Jakmèl ak lòt kote nan depatman an kòm Lavale, Benè, Lavano ak Montay Lavout. Rechèch la te foki sou pwojè reyabilitasyon kay yo apre dega 12 Janvyè te fè. Konsa, Karitas ak Diakonie Katastrophenhilfe te bay kay pou moun tranblemanntè a te afekte. Kay Diakonie ak Karitas yo te pòy (25 mètr kare, an blòk), menm jan pou materyo ki te itilize yo. Diakonie te fè ak repare 2000 kay, Karitas – akòz de mank mwayen – te konstwi 157 kay nan menm peryòd la (ant 2010 ak 2013).

Nou ap raple rechèch sa a pa sou kalite kay yo, li konsène fason lafwa fè travay de (2) ONG yo diferan. Kesyon santral la, se ki diferans ki genyen ant yo menm ak lòt ONG ki pa genyen relasyon ak legliz.

Toulède ONG yo konekte ak gwo legliz kretyen: Karitas ak legliz katolik an Ayiti, Diakonie ak legliz pwotestan an Almay. Toulède nan gwo rezò entènasyonal : Karitas entegre nan Karitas Entènasyonal, ki se yon gwo rezò Karitas global ki bazenan Vatikan epi konekte byen sere ak legliz katolik. Diakonie fè pati ACT Alliance, yon rezò òganizasyon imanité ak devlopman pwotestan. Toulède òganizasyon yo te siyen kòd konduit estanda imanité Lakwawouj. Toulède travay ak yon manda imanité. Okontrè de Diakonie, Karitas gen anplis yon manda devlopman.

Karitas Jakmèl

Fondamentalman, Karitas Jakmèl se yon òganizasyon lokal, yon òganizasyon natif natal, avèk ayisyen sèlman ladann. Se Monseyè Guire Poulard, Evèk Jacmel, ki te fonde li nan lane 1988 apre dega siklòn Jilbè te fè nan Jakmèl. Sou 29 anplwaye nou konte an 2013, 3 te nan premye ekip la.

Tout moun nan ekip Karitas Jakmèl se kwayan aktif. Nephtalie Moreau², anplawye Karitas nan seksyon kontabilite, deklare : « Se paske mwen se kretyèn, m ap travay nan enstitisyon an. Epi

2. Lotè chanje tout non yo.

lè mwen fè l, mwen fè travay la ak tout kè m ». Majorite moun ki ap travay nan Karitas Jakmèl gen yon wòl aktif nan legliz la, pa egzanp nan gwoupman fanm, nan Karitas pawasyal, oubyen nan koral legliz. Se ajan pastoral yo ye. Dapre Pierre Estimé ki ap travay nan sektè agrikilti nan Karitas, « deviz la se travay pou fè moun vin pi moun. Ede moun yo grandi. Non sèlman grandi materyèlman, men grandi nan lafwa. Nan lafwa tou... pou w rekonèt... pou w kwè nan Bondye chak jou pi plis. Se sa Karitas ». Lafwa se yon siman enpòtan nan ekip la tou. Yo konsidere yo tankou fanmi nan Karitas. Gaelle Perelus, nan sektè sante, te konfime: « Nou fòmè yon fanmi, se yon fanmi nou ye. Nou retwouve nou nan legliz la ».

Lafwa pa sèlman fonksyone kòm lyen ant anplwaye nan Karitas. Li konekte ekip la ak benefisyè yo tou. Tout 15 benefisyè pwojè kay Karitas mwen te entèvyouve yo te kwayan katolik. Te gen seremoni relijyez lè yo te ap inogire kay yo. Fòmasyon yo te toujou kòmanse ak lapriye. Sa pèmèt yon relasyon ki mwens yerachize. Malgre diferans klas ak sitiyasyon ekonomik yo, omwen nan lafwa anplwaye ak benefisyè te menm. Lafwa *pataje* fasilite echanj ant ekip yo ak benefisyè yo. Vwazinaj kiltirèl sa a, tradiksyon « cultural proximity » (Benthall 2012), enpòtan nan tout etap ed la : chwa moun yo, ankadreman, jesyon. Lefètke Karitas Jakmèl te la depi 1988 lese nou sipoze ke òganizasyon sa a se yon faktè establi nan kominote a. Karitas Jakmèl, kòm òganizasyon lokal, epi antanke yon òganizasyon legliz, gen yon responsabilite fas a popilasyon an.

Phillipe Louis-Simon, kowòdonatè sektè agrikilti, eksplike: « Nou menm nan Karitas, nou fè le maksimòm defò, pou nou kenbe diyite nou kòm yon enstitisyon legliz. Nou paka fè nenpòt ki bagay ». Nan menm tan, Karitas an Ayiti evite pote non ONG. Se yerachi Karitas Ayiti ki te pran dezisyon sa a : « Monseyè yo ki responsab Karitas nan peyi Dayiti, pa vle yo rele Karitas ONG. Pou yo rele Karitas yon fondasyon. Fondasyon paske ONG yo, nan peyi Dayiti, yo pa toujou byen wè yo », dapre sa kowòdonatè pwogram nan Karitas Jakmèl la deklare. Dezisyon sa a, se pou make diferans ak ONG entranje. Menmsi onivo biwokratik, Karitas Jakmèl pa

vrèman diferan ak lòt ONG yo, kowòdonatè a kontinye pou li di : « An reyalite, nan relasyon nou avèk anpil enstitisyon, yo trete nou menm jan avèk ONG. Sepandan nou menm, nou konnen nou se yon fondasyon katolik. Donk, lè yo trete nou menm jan avèk ONG, se nan rapò administratif ». Gen sèten estanda Karitas mete pou satisfè demann òganizasyon patnè ki ap finanse pwojè li yo. Nan seleksyon benefisyè yo, pa egzanp, donatè yo mande Karitas pa chwazi moun katolik sèlman. Anfèt, Karitas Jakmèl depann de sipò finansye lòt ONG entènasyonal ak òganizasyon donatè pou reyalize pa egzanp pwojè kay yo. Karitas Jakmèl, kòm òganizasyon lokal ayisyen, ap benyen nan mond pwofesyonèl ONG yo (Bornstein 2005). Pou Karitas Jakmèl, pwofesyonèl pa refere sèlman ak fòmasyon anplwaye yo, oubyen kapasite administratif yo (san konte pote swen medikal oubyen èd materyel). Karitas Jakmèl vle ede moun onivo spirityel tou, kòm ajans pastoral pou jan yo di li ede moun vin pi moun.

Diakonie Katastrophenhilfe

Diakonie Katastrophenhilfe, lòt òganizasyon nan rechèch sa a, se yon òganizasyon pwotestan alman ki aktif onivo entènasyonal. Li ap dirije pwojè imanite nan 40 peyi tankou Afganistan, Kongo ak Endonezi. Li pote swen pou moun ki viktim katastwòf natirèl tankou siklòn, tsunami oubyen lòt katastwòf ki se rezilta aksyon moun tankou lagè, grangou ak depasman refijye. Se « Brot für die Welt » (Pen pou Lemonn), òganizasyon-sè Diakonie, ki etabli pwogram devlopman yo. Diakonie se yon òganizasyon entènasyonal. Baz li se Almay, biwo jeneral li Bèlen. Òganizasyon an fè entevansyon nan 40 peyi. Biwo an Ayiti agen yon ekip miks ayisyen avèk etranje yo rele ekspatriye.

Malgre lefètke òganizasyon sa a soti nan legliz pwotestan Almay, nan misyon Diakonie an Ayiti lafwa relijye pa jwe yon wòl enpòtan: Kilti òganizasyonèl li pa chita sou lafwa menm jan avèk Karitas Jakmèl. Malgre anpil nan anplwaye Diakonie yo te batize nan legliz, lè yo ansanm, yo pa afiche lafwa yo. Konsa se pa lafwa ki inifye ekip la. Te menm gen anplwaye ki te bay lafwa bwa long kenbe, espyalman anplwaye ekspatriye yo. Nan politik

rekritman li an Ayiti, Diakonie te prefere moun ki pa montre twòp santiman relijyez nan travay yo. Okontrè, nan katye jeneral li an Almay, anplwaye yo sipoze manm yon legliz kretyèn ki nan rezo *Arbeitsgemeinschaft Christlicher Kirchen*. La tou, òganizasyon an eksprime idantite relijyez li pi klè. La a, gen lapriye ak lòt seremoni relijyez, kòm eleman fiks, nan sèten aktivite tankou reyinyon jeneral yo. Chèfòganizasyon an se yon prèt ki rele Cornelia Füllkrug-Weitzel. Dimansyon relijyez Diakonie Almay laenskri nan deklarasyon fondamental yo. Yo mete an pratik yon konsèp imanitékretyen ki pèmèt èd yo al jwenn tout kretyen vivan atravè lemonn. Menm jan ak Karitas, Diakonie fonde diyite imèn sou konsèp moun kòm « imajio dei » (nou se imaj bondye) jan sa ekri nan Jenèz la.

Idantite relijyez sa a, ki enpòtan onivo katye jeneral la, an Almay, pa desann onivo entèvansyon yo an Ayiti. La a, etalaj relijyon te absan. Nan relasyon Diakonie ak benefisyè yo tou, relijyon pa yon « platform pou angajman » (Bradley 2011). Sa vle di, pa gen lapriye oubyen lòt seremoni relijyez inogirasyon kay pa egzantp. Pou anplawye Diakonie Katastrophenhilfe, se estanda pwofesyonèl yoki eksplike absans mak lafwa nan pwojèki fèt andeyò Lalmay yo. Kòd Konduit Lakwawouj se « 10 kòmandman nou » nan pwojè yo, selon pawòlyon anplwaye katye jeneral la. Anndan kòd konduit sa a, se espesyalman prensip enpasyalite ak netralite ki retni kòm direktiv pou konpòtman Diakonie. Selon menm anplawye a, ekspresyon lafwa relijyez riske entèfere ak de (2) prensip yo. Kòm ONG konfesyonèl (faith-based organization), òganizasyon ki lye ak legliz Diakonie yo aplike yon « layisite fonksyonèl » (Ager and Ager 2011), oubyen estratejik. ONG sa a aplike netralite relijyez kòm modèl nesesè nan kontèks kote konpòtman layik pase pou pi enpòtan ke lafwa.

Distribisyon kay yo

Nou ka konsidere pratik distribitif yo kòm aksyon kote relasyon ak lafwa epi konpòtman pwofesyonèl òganizasyon ki enterese nou yo parèt aklè. Men, eske lafwa benefisyè yo te jwe yon wòl? Eske

òganizasyon yo te fè patipri ak youn ou lòt relijyon? Kòman yo te fè chwa benefisyè yo?

Pa rapò ak distribisyon èd yo apre katastwòf la, genyen de (2) faz : jou ak semèn apre tranblemanntè a, kòm faz ijans : faz rehabilitasyon ak rekonstriksyon an vini apre. Nan premye faz la, Diakonie ak Karitas te kòmanse fè entevansyon yo de (2) jou apre 12 Janvyè. Pou toulède òganizasyon yo - tankou pou tout lòt estrikti òganize apre 12 Janvyè an Ayiti - li te difisil anpil pou deplwaye tousuit yon aksyon sistematik, paske tout moun te viktim katastwòf la. « Bagay sa a te bay anpil pwoblèm. Imajine tout moun viktim. Imajine tout viktim sa yo... kiyès pou ou priyorize? Donk se te yon sous konfli », dapre kowòdonatè pwogram Diakonie an. Menm jan an, kowòdonatè pwogram Karitas te raple nou « pat gen chwa : se tout moun ki nan bezwen, nou vin pat kapab distribye. Sa a te trè difisil pou nou. »

Konsa, òganizasyon yo pat kapab etabli yon yerachi nan bezwen yo, ki pèmèt yo priyorize moun ki afekte yo. Nan faz ijans lan, Karitas te pote « premye swen », epi dlo ak manje pou moun nan kan pwovizwa yo. Katye Jeneral Diakonie an, an Almay, te voye kit ak tant ki te rive 19 Janvyè.

Lè òganizasyon yo te antre nan faz rekonstriksyon an, yo te ranmase fon pou yo fè ak refè kay. An premye lye, yo te fè evalyasyon vilnerabilite ak nesesite pou idantifye moun ki bezwen kay. Se moun ki te pwopriyetè tè ki te rive resevwa kay nan men toulède òganizasyon yo, malgre lefètke lokatè yo se gwoup ki pi vilnerab la. Sa vle di, moun ki te rete nan yon kay ki te bati sou tè lawye - sa ki rele afèmaj lan -, kay li kraze, li pa kapab benefisye nouvo kay paske li pa pwopriyetè teren an. Konsa pratik distribitif yo te chita endirèkteman sou inegalite nan sosyete ayisyèn nan.

Apre Diakonie ak Karitas te idantifye pwopriyetè ki nan bezwen yo, yo te etabli estanda ak kritè pou seleksyone benefisyè yo, tankou : si se yon sèl lakou, tay fanmi yo, kantite timoun ki gen mwens ke 5 an, kantite fanm ansent, kantite fanmi ak yon sèl paran, kantite andikape, epi kantite chomè.

Pou idantifye benefisyè yo Diakonie te kolabore ak otorite piblik yo. Yo te pran enfòmasyon nan men kazèk yo, ki se manm

konsèy administrasyon seksyon kòminal yo. Karitas travay tou *men nan men* ak otorite lokal yo, pou jwenn benefisyè yo, anplis li te travay ak animatè yo, ak fasilite yo, onivo Karitas pawasyal yo. Estrikti pawasyal yo te fonksyone tankou yon rezo sipò apre tranblemanntè a. Karitas Jakmèl kouvri tout pawas la. Nan tout kwen zòn sa yo gen animatè ki fasilite entèvansyon òganizasyon an. Espesyalman nan zòn andeyò yo, leplisouvan legliz katolik se youn nan ra estrikti ki genyen. Karitas kòm òganizasyon pwofite de rezo sa a.

Anel Mercilus, youn nan benefisyè kay Karitas nan kòminote Lavano, te sonje kouman li rankontre ak yon reprezantan Karitas epi vin benefisyè :

Li pase desann bò kote m nan. Li poze kesyon. Se pou m pase pwojè a yon kote pou yo wè moun. M di non. E la a li vin tonbe lakay fisi la a. Men se yon moun mwen abitye ak li depi lontan wi. Li gade kay mwen. Li di bon ... m met non w sou pwojè a. [...]
Yo vin fè yon tiraj o sò.

Se vre, anfas sitiyasyon ekonmik la ki te vin pi mal pou moun tranblemanntè a te afekte, te genyen anpil moun ki te merite yon kay akòz vilnerabilite yo. Konsa Diakonie te dwe kategorize moun ki te nan bezwen yo epi pran yon desizyon final sou ki moun ki dwe benefisyè.

Pandan ke nan Diakonie se reskonsab yo ki te chwazi benefisyè kay yo, Karitas te chwazi yon lòt metòd. Yo te fè yon tiraj osò, sa vle di yon lotri. Nan tout kòminote yo, yo te mete non tout moun ki idantifye kòm vilnerab nan yon panye epi yon moun, sitou yon timoun, te tire non benefisyè yo. Konsa Karitas te evite enplike nan dezizyon final la. Benefisyè ki te genyen yo te entèprete sò yo kòm chans oubyen volonte Bondye. Konsa, Karitas te aplike yon metòd ki natif natal. Konsa genyen mwens soupson paske li pi difisil pou òganizasyon an fè fwod osinon patipri. Metòd lotri a te jwenn akò tout moun. Dapre Jude Duverseau, anplawye nan Karitas Jakmèl : « Tout moun dakò paske li fèt devan yo tout. Yo wè... Yo ap priye : Bondye, fè se mwen menm, fè se mwen menm. »

Te gen yon dezyèm fason pou ou benefisye yon kay : se Pè Jak, ki se chef Karitas Jakmèl, ak depite vil la ki se Kowòdonate Pwogram, ki ka chwazi moun pèsònèlman : « Men yon moun ki granmoun, yon moun ki andikape, ou wè kay li kraze efektivman, moun sa a, li pa patisipe nan lotri : moun sa a li gen priyorite li menm », dapre Pè Jak. Se moun sa yo vrèman ki plis nan sitiyasyon ijans. Toulède metòd yo baze sou rasin Karitas genyen nan kòminote yo. Dènye metòd la espesyalman chita sou entegrite moral Karitas ki, nan ka sa a, pèsònifye ak Pè Jak ki pa selman chèf Karitas, men ki se pè pawasyal tou.

Konsènan enpasyalite nan praktik distribitif yo, li enpòtan pou nou gade afilyasyon relijyez benefisyè yo. Tout benefisyè kay Diakonie ak Karitas Jakmèl ki te mansyone nan rechèch sa a te genyen lafwa katolik. Se yon faktè ki afekte Karitas kòm òganizasyon katolik tou dabò. Men fòk nou pa bliye kèk eleman. Premyeman, kòm faktè demografik Jakmèl ak kòminote ak seksyon kominal li yo, se yon zòn kote toujou genyen yon gwo majorite katolik (Édouard ak Faustin 2009). Dezyèmman, Ayiti se yon peyi santralize kote gouvènman an praktikman absan andeyò. Pou sa, pawas katolik andeyò yo, leplisouvan, se sèl gwo estrikti ki genyen. Se atravè estrikti pawasyal la Karitas pran enfòmasyon sou bezwen kòminote andeyò yo. Se sitou atravè estrikti sa a Karitas te rasanble benefisyè potansyèl yo. Lè anplawye Karitas yo te konfwonte ak obsèvasyon sa a, yo te deklare ke « nou menm, nou pa nan chwazi, chwazi reliyon moun, kòmkiwa si nou vini se katolik nou ye, kòmkiwa nou ta vini pou katolik espesyalman, non ! [...] Gen nan moun yo ki pa katolik. [...] Imajine ou vodouyizan nan bezwen, katolik nan bezwen, pwotestan nan bezwen. An nou sèvi yo tout ». Anplis, dapre yon sous nan Karitas, gen de lòt pwotestan ak vodouyizan patisipe nan aktivite legliz katolik. « Nou pa fè diskriminasyon », se deviz Karitas. Anplawye tankou Manouchka Beauchamp jistifye praktik distribitif yo antèm moral kretyen : « Si ou se kretyen, yon Vodouyizan vini [mande yon èd] ou pa sèvi li, li mouri, se ou menm ki pote chay la. » Sipòte moun ki pa katolik se yon prèv lafwa pou moun nan Karitas yo. Anplawye Karitas Jakmèl obsève règ sa a : « Nou pa ede moun paske yo

katolik, men paske nou menm nou katolik». Anplis atitid sa a staff Karitas la pataje, òganizasyon patnè ki sipòte Karitas finansyèman mande òganizasyon an pou li ede moun ki pa katolik tou.

Diakonie, bò kote pa li, pat pase pa yon rezo relijyez pou li idantifye gwoup vilnerab yo. Nap raple nan pwojè deyò Almay yo, Diakonie pa mete tèt ansanm ak òganizasyon relijyez yo. Diakonie te prefere kolabore ak òganizasyon lokal kòm KROS (Kowòdinasyon Rejyonal Oganizasyon Sidès) ak otorite lokal tankou kazèk yo pou li apwoche moun yo. Tankou pou Karitas, benefisyè yo te soti nan tout relijyon.

Kontrèman ak abitud Karitas ki fè lapriye ak seremoni relijyez ak benefisyè yo, nan Diakonie benefisyè yo konpanse mank ekspresyon lafwa pa praktik distribitif li. Majorite benefisyè yo te wè èd yo te resevwa tankou yon gras Bondye. Anplawye Diakonie yo te pase pou estriman nan men Bondye nan je moun yo. Se te Bondye ki te fè anplawye ONG yo wè moun yo nan lamizè yo. Pou Wideline Josué, yon benefisyè : « Sa a, se travay Bondye. Se Bondye ki voye yo menm pou vin sove moun Ayiti. Paske lè ou ap gade... Mwen menm, mwen te nan nesesite pou kay la. Mwen pat ka fè li. Yo ban mwen li. Se kèlkechoz. E mwen di Bondye mèsi. » Konsa, benefisyè yo te repanse aksyon teknik ONG a, epi yo bay evènman an yon sans nan lavi yo.

Men opinyon relijyez yo pa te eksprime sèlman nan lapriyè oubyen lòt seremoni. Preske tout moun nou te entèvyouve yo, ki te viv katastwòf 12 Janvye 2010 la, te bay tranblemanntè a yon eksplikasyon relijyez. Te genyen kèk ki te eksplike pozisyon yo ak labib, tankou benefisyè Karitas sa a : « Paske Bondye, nan labib, te pale de sa tou. Yo di, lè Bondye genyen pou li retounen chèche patizan li yo, twonpèt gen pou sonnen, epi ap gen gwo tranblemanntè. » Genyen lòt ki ap di ke pou fòs katastrof sa a, se sèlman Bondye ki ka responsab. Genyen lòt ankò ki panse se chans Bondye bay pou moun fè repantans. Te genyen diskisyon sitou ant katolik ak pwotestan pou konnen si tranblemanntè a te yon zam nan men Bondye pou pini ayisye. Antouka, majorite moun yo te eksprime yon gwo konfyans nan sa ki rele providans divin, tankou benefisyè Diakonie sa a : « Mwen di Mèt la mwen

sou kont ou. Ou mete mwen la, mwen konnen tout sak fèt la a, se pouvwa ou. [...] Wi, mwen di Jezi : men mwen, ka mwen sou kont ou, pran men mwen nan men ou. Mwen pa gen lòt moun poum rele, ou menm sèl map rele. » Benefisyè toulède òganizasyon yo te eksprime lafwa yo nan fason sa a. Sa vle di lafwa moun ki ap resevwa sipò yo enpòtan pou *rezondèt* ONG yo, menm si kilti òganizasyonèl kèk nan ONG sa yo pa baze sou lafwa.

Lafwa pat sèl baz idantifikasyon pou moun ki ap travay pou ONG konfesyonèl yo. Benthall (2012) konstate relijyon se sèlman « yon makè resanblans ak diferans » ki siyale idantite moun nan entèvansyon imanite yo. Karitas se yon ONG ki entegre totalman nan lavi moun yo, nan sosyete a ak sikonstans politik yo.

Yon denominatè komen anplwaye ONG konfesyonèl yo, sèke yo ap fonksyone nan domèn « imanite ». Anplwaye entènasyonal yo ki ap vwayaje soti nan yon ijans ale nan yon lòt, Pandolfi (2011) dekri yo tankou yon « oligachi mobil ». Ekspatriye Diakonie yo tou te pataje eksperyans sèten kriz imanite konplèks. Gen de lè, idantite anplwaye entènasyonal sa yo konstwi sou baz diferans ak anplwaye nasyonal yo ki ta pase pou mwen konpetan. Anplis de sa, te genyen anplwaye entènasyonal ki montre yon atitid patènalis, menm rasis, anfas kolèg ayisyen yo. Nan Diakonie, sa a te yon gwo sous konfli an 2013. Ekip Diakonie nan peryod ankèt sa a pat genyen inite, ni nan lafwa, ni nan visyon imanite, ni menm nan travay yo. Anplis, Diakonie se yon òganizasyon etranje ki sere-kole ak limit manda imantè li a enpoze li. Se pou manda sa yo di yo te sispann kolabore ak KROS paske òganizasyon lokal sa a te pase pou yon òganizasyon politik ki kanpe anfas otorite lokal yo tankou pouvwa majistra vil Jakmèl la. Se nan non manda imanite sa a tou, yo di yo pa afiche idantite relijyez yo.

Konklizyon

Atik sa a te vle montre ONG konfesyonèl nou te abòde yo pa omojèn. Toulède òganizasyon yo te vrèman diferan nan fason lafwa te motive yo nan travay yo ak enfliyanse pratik yo. Pou Karitas Jakmèl, lafwa katolik te yon eleman endispannsab nan idantite ak kilti òganizasyonèl li. Lafwa se te baz entèvansyon imanite

bò kote pa yo. Nan ka Diakonie an Ayiti, lafwa pate jwe yon wòl evidan nan entèkansyon yo : òganizasyon sa a te bay lafwa kòd long kenbe nan aksyon li sou teren an, malgre li depann de legliz pwotestan Almay ki konsèvatè nan sa ki konsène idantite relijyez li sou teritwa alman an.

Nan praktik distribitif yo, de (2) òganizasyon yo pa te montre anpil diferans sof nan fason yo chwazi benefisyè yo. Toulède sèvi ak lide vilnerabilite kòm baz pou seleksyone benefisyè potansyèl yo. Diakonie te fè anplwaye egzekitif yo chwazi (yerachize) moun yo selon degre vilnerabilite yo. Karitas tou senpleman fè yon lotri (yon tirajosò) pou chwazi benefisyè yo.

Lafwa ak pwofesyonelis pa an kontradiksyon. Toulède karakteristik sa yo antre nan kilti òganizasyonèl Karitas ak Diakonie, enpòtan yo varye selon nivo entèkansyon yo ki konn diferan. Pandan nan Katye jeneral Almay la Diakonie ensiste sou idantite relijyez li, li te evite yo asosye aksyon li an Ayiti ak lafwa oubyen legliz. Nan raple kòd konduit yo se 10 komandman Lakwawouj yo, yo souliye pwofesyonelisyo.

Men se pa sèlman lafwa ki soutni idantite ak pratik pwofesyonèl moun ONG nou ap pale yo. Gen lòt faktè ki te enpòtan tou sou teren an. Diakonie ak Karitas pat genyen menm kondisyon pou antre nan zòn entèkansyon yo apre tranblemanntè a. Karitas kòm òganizasyon toujou manke fon pou reyalize pwojè kay yo. Bò kote Diakonie lajan pate yon pwoblèm. An total òganizasyon alman an te genyen 16,5 milyon ewo disponib pou pwojè an Ayiti apre tranblemanntè a. Se pou sa tou yo te rive konstwi anpil kay. Yon lòt faktè enpòtan, se te diferans nan manda entèkansyon de (2) òganizasyon yo. Diakonie te kontinyèlman rete nan limit manda imanité pa li a. Aksyon òganizasyon sa a pat dwe twò relijyez, li pat dwe twò angaje nan devlopman, ni li pat dwe twò entegre nan vi lokal latankou òganizasyon de baz yo.

Diakonie kòm òganizasyon legliz pwotestan Almay, ki antre an Ayiti tankou yon òganizasyon etranje, pa ka fè menm aksyon ak Karitas ki se yon òganizasyon ayisyen natif natal. Se tou pou evite paralèl ak epok kolonyal la, lè nou sonje wòl tèrib òganizasyon kretyen yo te jwe nan sa yo rele « misyon sivilizasyon » kolonyal la.

Òganizasyon imanité entènasyonal tankou Diakonie, ki ap fè entèvansyon nan yon peyi eksperyans kolonyal la afekte, tankou Ayiti, dwe pi pridan, pi konsyan nan konpòtman ak pozisyon yo afiche. Yo pa wè yon òganizasyon lokal tankou Karitas Jakmèl kòm yon menas pou souverènte ak oto-detèminasyon peyi a jan yo gen tandans fè pou yon òganizasyon entènasyonal. Se pou sa dirijan Karitas yo pa vle pou yo rele Karitas ONG. Sa espliche limit Diakonie ba tèt li ak prekosyon li pran.

Nenpòt ki jan, kit òganizasyon yo mete fòkis yo nan lafwa kit yo mete an pratik yon layisite estratejik, benefisyè yo, moun ki pi enpòtan nan mòd entèvansyon sa yo, entèprete aksyon imanité yo avèk linèt lafwa. Konsa benefisyè yo reyentegre sèten apwòch imanité, kit yo teknik, kit yo konvivyal, nan lavi pwofàn yo.

Bibliyografi

- Adams, Vincanne. 2013. *Markets of Sorrow, Labors of Faith. New Orleans in the Wake of Katrina*. Durham: Duke University Press.
- Ager, Alastair and Joey Ager. 2011. « Faith and the Discourse of Secular Humanitarianism », *Journal of Refugee Studies* Vol. 24(3): 456-472.
- Asad, Talal. 2003. *Formations of the Secular. Christianity, Islam, Modernity*. Stanford: Stanford University Press.
- Barnett, Michael and Janice Gross Stein (Eds.). 2012. *Sacred Aid. Faith and Humanitarianism*. New York: Oxford University Press.
- Bengtsson Linus et al. 2011. « Improved Response to Disasters and Outbreaks by Tracking Population Movements with Mobile Phone Network Data: A Post-Earthquake Geospatial Study in Haiti », *PLoS Med.* Vol. 8(8): 1-9.
- Benthall, Jonathan. 2012. « Cultural Proximity and the Conjuncture of Islam with Modern Humanitarianism. » In: Barnett, Michael and Janice Gross Stein (Eds.) 2012. *Sacred Aid. Faith and Humanitarianism*. New York: Oxford University Press, 65-89.
-
2011. « Islamic humanitarianism in adversarial context ». In: Bornstein, Erica and Peter Redfield (Eds.)

2011. *Forces of Compassion. Humanitarianism between Ethics and Politics*. Santa Fe: School for Advanced Research Press. 99-122.
- Binder, Andrea. 2013. « Is the Humanitarian Failure in Haiti a System Failure? », *International Development Policy | Revue internationale de politique de développement* [Online], 4.3 | 2013. DOI : 10.4000/poldev.1625
- Bornstein, Erica. 2005. *The spirit of development. Protestant NGOs, Morality, and Economics in Zimbabwe*. Stanford: Stanford University Press.
- Bornstein, Erica and Peter Redfield (Eds.). 2011. *Forces of Compassion. Humanitarianism between Ethics and Politics*. Santa Fe: School for Advanced Research Press.
- Bradley, Tamsin. 2011. *Religion and Gender in the Developing World. Faith-Based Organizations and Feminism in India*. London: I.B. Taurus.
- Brown, Wendy. 2009. « Introduction ». Asad, Talal et al. 2009. *Is critique secular? blasphemy, injury, and free speech*. Berkeley: University of California Press. 7-19.
- Clarke, Gerard and Michael Jennings. 2008. *Development, Civil Society and Faith-Based Organizations. Bridging the Sacred and the Secular*. Hampshire: Palgrave Macmillan.
- Édouard, Roberson and Charles Daly Faustin. 2009. *Une société parallèle : la vocation du peuple ? Essai sur le dédoublement de la société haïtienne*. Paris : L'Harmattan.
- Etienne, Yvette 2012. «Haiti and Catastrophes. Lessons Not Learned», In: Schuller, Mark and Pablo Morales (Eds.) 2012. *Tectonic Shifts. Haiti since the Earthquake*. Boulder: Kumarian Press. 27-32.
- Golbeck, Christoph. 2010. «Diakonie». In: Anheier/Toepler 2010. *International Encyclopedia of Civil Society 2*. Berlin: Springer. 603-604.
- Habermas, Jürgen. 2008. « Die Dialektik der Säkularisierung », *Blätter für deutsche und international Politik*. 4/2008. 33-46.
- Hefferan, Tara. 2007. *Twinning Faith and Development: Catholic Parish Partnering in the US and Haiti*. Bloomfield, CT: Kumarian Press, Inc.

- Hilhorst, Dorothea. 2005. « Dead letter of living document? Ten years of the Code of Conduct for disaster relief ». *Disasters*. Vol. 29(4): 351-369.
- Hovland, Ingie. 2008. «Who's Afraid of Religion? Tensions between 'Mission' and 'Development' in the Norwegian Mission Society», In: Clarke, Gerard and Michael Jennings 2008. *Development, Civil Society and Faith-Based Organizations. Bridging the Sacred and the Secular*. Hampshire: Palgrave Macmillan. 171-186.
- Jean-Baptiste, Chenet. 2012. «Haiti's Earthquake. A Further Insult to Peasants' Lives», In: Schuller, Mark and Pablo Morales (Eds.) 2012. *Tectonic Shifts. Haiti since the Earthquake*. Boulder: Kumarian Press. 97-100.
- Jean-Jacques, Jean Elissaint. 2009. *Faith-based Organizations and Community Change in Haiti*. Masters Thesis submitted to the University of California, Davis, USA.
- Kazama, Yoriko and Tao Guo. 2010. «House damage assessment based on supervised learning method: case study on Haiti», *Proc. SPIE 7830, Image and Signal Processing for Remote Sensing XVI*.
- Lwiji, Janil. 2009. *ONG : Ki gouvènman ou ye ?* Port-au-Prince : Asosyasyon Inivèsitè ak Inivèsitèz Desalinyen.
- Maldonado-Torres, Nelson. 2014. "Religion, Conquest, and Race in the Foundations of the Modern/ Colonial World", *Journal of the American Academy of Religion*. Vol. 82(3): 636-665.
- Pandolfi, Mariella. 2011. "Humanitarianism and Its Discontents", In: Bornstein, Erica and Peter Redfield (Eds.) 2011. *Forces of Compassion. Humanitarianism between Ethics and Politics*. Santa Fe: School for Advanced Research Press. 227-248.
- Ramachandran, Vijaya and Julie Walz. 2012. "Haiti: Where Has All the Money Gone?" *CGD Policy Paper 004*. Washington, D.C.: Center for Global Development. <http://www.cgdev.org/content/publications/detail/1426185>
- Ramsey, Kate. 2005. "Prohibition, persecution, performance. Anthropology and the penalization of vodou in

mid-20th-century". *Gradhiva. Revue d'Anthropologie et d'histoire des arts*. 165-179.

Rey, Terry. 1999. *Our Lady of Class Struggle: The Cult of the Virgin Mary in Haiti*. Trenton and Asmara: Africa World Press.

Schuller, Mark. 2012. *Killing with Kindness: Haiti, International Aid, and NGOs*. New Brunswick: Rutgers University Press.

Steinke, Andrea. 2016. *Faith in Humanitarianism. The Study of Two Faith-Based Organizations in Post-Earthquake Haiti*. Doctoral Thesis submitted to Freie Universität, Berlin, Germany.

Taylor, Charles. 2007. *A secular age*. Cambridge: Harvard University Press.

Ver Beek, Kurt A. 2000. "Spirituality: A development taboo", *Development in Practice*. Vol. 10(1): 31-43.